

Vexiologie

87

ZPRAVODAJ VEXILOLOGICKÉHO KLUBU V PRAZE 3

Roman Klimeš, Bonn

SYMBOLY AUTONOMNÍCH OSTROVNÍCH OBLASTÍ SKOTSKA

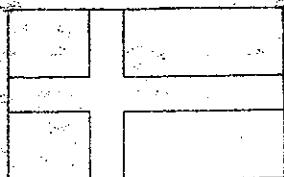
I mezi vexiology jsou dosud málo známé symboly tří ostrovních oblastí Skotska - Shetland, Orkneji a Hebrid (též Západní ostrovy, Western Isles). Tyto ostrovy mají omezenou autonomii.

Současný znak Shetland byl oficiálně přijat patentem 17. června 1975 a je registrován u skotského heraldického úřadu. Vychází ze znaku, jenž byl udělen ostrovům v r. 1956. V modrém štítu je zlatá válečná loď Vikingů s červeným stéznem, ráhnem a praporkem a rozvinutou stříbrnou plachtou, na niž je černý havran. Je to symbol starých svazků s Norskem a Dánskem. Loď pluje na vlnách moře, znázorněných šesti vlnitými pruhými, střídavě stříbrnými a černými.

Zlatá a modrá byly barvy starého orknejského hrabství, jehož části byly rovněž Shetlandy. V r. 1379 přešlo toto hrabství do vlastnictví rodiny Sinclairů (někdy psáno jako St Clair) z Roslinu jako dědictví při sňatku Normana Jarise. Mořské vlny jsou proto v barvách výše uvedené rodiny (stříbrná a černá). Lodní plachta pochází ze znaku administrativního střediska ostrova města Lerwick. Znak byl zaregistrován v r. 1882 a havran, symbol rodiny Jarlsů, seděl na točenici. Na štítu spočívá zlatá čelenka se čtyřmi zlatými plovoucími delfíny (dva jsou viditelní, jsou hlavami k sobě). Štitonošem vpravo je shetlandský ponik přirozené, tj. hnědé barvy, vlevo pak stříbrný jednorožec (symbol Skotska) se zlatým rohem a rovněž zlatou hřívou a chlupy, s červeným páskem kolem krku, na němž je zavěšen modrý oválný přívěsek se zlatou obrubou a stříbrným ondřejským křížem. Štitonoš stojí na podestu ze stříbrných kamenů. Na něm leží stříbrná stuha (s červenou zadní stranou) s černým nápisem ve staronorštině *MĚD LÖGUM SKAL LAND BYGG-*

JA (S pomocí zákona vybudujeme zemi), který pochází ze ságy Njal (kapitola 70).

nenberg a B.Adams. Brzy se stala na ostrovech velmi oblibenou, do dnešního dne ji však skotský herold lord Lyon King of Arms neuznal.

s jistými drobnými ohměnami ze znaku Norska a připomíná skutečnost, že Orkneje byly kdysi norské území a jednou ze dvou provincii, které směly užívat znak svého krále. Na štitu spočívá stejná čelenka s delfiny jako ve znaku Shetland. Pravý štitonoš je svobodný držitel půdy ve slavnostním oděvu z 15. století (světle hnědošedý s červenými a modrými ornamenty). Vlevo je jednorožec jako ve znaku Shetland. Štitonoš stojí na světle zeleném trávníku, jehož přední hrana je světle šedá. Na něm leží stříbrná stuha (ze zadu červená) s černým latinským nápisem *BOREAS DOMUS MARE AMICUS*, což v překladu znamená Sever je nás domov, moře je nás přítel.

Současný znak Hebrid (Západních ostrovů) byl oficiálně při-

Na ostrovech se užívá neoficiální vlajka. Je modrá (stejný odstín modré je na skotské vlajce) s bílým skandinávským křížem. Modrá a bílá jsou skotské barvy a symbolizují vztah ostrovů k této zemi. Skandinávský kříž vyjadřuje příslušnost ke skandinávským zemím (byli to právě Norové a Vikingové, kteří osídliли Shetlandy). Vlajku navrhl v r. 1969 R. Gron-

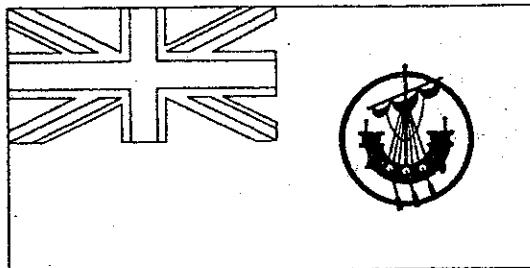
Současný znak Orknejí byl oficiálně přijat patentem 3. března 1975 a je registrován u skotského heroldského úřadu. Podobně jako znak Shetland vychází i on z dřívějšího znaku, jenž byl Orknejím udělen v r. 1931. Štit znaku je polcen modré a červené. V pravém poli je zlatá dračí galéra s rovněž zlatým stožárem a ráhnem a stříbrnou svinutou plachtou. Tato galéra je ze znaku starého orknejského hrabství. V levém poli pak je lev korunovaný zavřenou královskou korunou, držící v pravé přední tlapě sekýrku, vše zlaté. Toto pole je převzato

vlajka je heraldického vzoru. Na modrém poli u žerdi je žlutá dračí galéra se žlutými stěžní a ráhny a bílými plachtami. Pole ve vlajici části vlajky je červené se žlutým vzpřímeným lvem, jenž má modré drápy a modrý jazyk, na hlavě nese žlutou korunu a v pravé přední tlapě drží žlutou sekýru se žlutým topúrkem. Vlajka byla zavedena přibližně ve stejné době jako znak.

jat 9. září 1976 patentem a zaregistrován u skotského heroldského úřadu. I tento znak je ovlivněn jiným znakem, a to znakem lorda ostrovů. Ve zlatém štitu je trojité modré vlnité břevno mezi třemi galérami s jedním stěžněm, svinutou plachtou a třemi vesly, vše černé, na stěžních jsou červené praporky. Na štitu spočívá čelenka jako u předchozích dvou znaků. Pravým štitonošem je zlatý orel přirozené barvy (tj. hnědý se stříbrnými letkami, zlatými pařaty, šedým zobákem a červeným jazykem), levý štitonoš je opět jednorozec jako u předchozích dvou znaků. Štitonoši stojí na zeleném trávníku ve tvaru půlkruhu. Na něm je stříbrná stuha (ze zadu červená) s černým nápisem v keltštině ARDAICHTDH FIREANTACHD CINNEACH (Spravedlnost povyšuje národ). Text pochází z bible (Kniha přisloví, 14. kapitola, verš 34.).

Stejným patentem byl udělen ostrovům i vlajkový emblém (badge). Je bílý s černým okrajem. V něm je černá galéra s černým stožarem, černými ráhny, černými vesly a černým lanovím. Patent je psán dvojjazyčně, anglicky a keltsky, a poprvé je jím udělen vlajkový emblém skotské místní správě.

Vlajkou je britská modrá služební vlajka (Blue Ensign) s vlajkovým emblémem ve vlající části.

Literatura:

- URQUHART, R.M.: Scottish Civic Heraldry., London 1979, s. 76-79.
 Lyon Register lix, 11 z 3.3.1975.
 Lyon Register lix, 19 ze 17.3.1975.
 Lyon Register lix, 51 z 9.9.1976.
 Dopisy autorovi ze Shetland Islands Council ze 4.7.1991
 a 7.10.1991, z Orkney Islands Council z 30.7.1991 a 29.10.1991
 a z Western Isles Islands Council z 29.10.1991.
 A Flag for Shetland? Flagmaster, 1986, č. 052, s. 1.

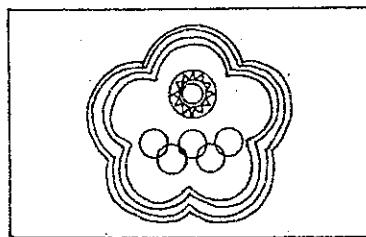
Dr. Vladimír Liščák

Z HISTORIE STÁTNÍCH SYMBOLŮ ČÍNSKÉ REPUBLIKY NA TAJVANU

Po kapitulaci Japonska ve 2. světové válce se jeho bývalá kolonie Tajvan stala 25. října 1945 součástí Čínské republiky jako její provincie. Po porážce Kuomintangu na pevnině a vyhlá-

šení Čínské lidové republiky 1. října 1949 se však politická reprezentace Čínské republiky byla nucena vzdát svých pozic a uchýlila se na tento ostrov. Čínská republika na Tajvanu (v angl. *the Republic of China on Taiwan*), jak zní v poslední době nejčastěji používaný název státního útvaru na ostrově Tajvan (v západní literatuře dříve nejčastěji označovaného jako *Nationalist China*), se považuje za pokračovatele buržoazní Čínské republiky (*Chung-hua min-kuo*, 1912-1949). Proto také přejala její jméno i oficiální symboly, včetně státní vlajky. V minulosti u nás tato tematika byla tabu, proto bychom také vlajku Čínské republiky a její popis marně hledali i v posledním vydání *Vlajek a znaků světa* z roku 1987. Její vyobrazení a stručný popis najdeme však v anglickém vydání *Flags & coats of arms*, vydaném GKP v témže roce. (1) Sporadické údaje o tajvanské vlajce dosud u nás publikované bych chtěl v tomto příspěvku poněkud opravit a především doplnit.

Podle kap. 1, čl. 6 Ústavy Čínské republiky z 25. prosince 1947 (dodnes platná ústava Čínské republiky na Tajvanu) tvoří státní vlajku rudé (karminové) pole s modrou oblohou a bílým sluncem v horním levém rohu. Jako státní vlajka Čínské republiky byla oficiálně přijata 5. května 1921 (k nejasnostem ohledně tohoto data viz níže). Poměr stran vlajky je 2: 3. Modrá obloha má podobou kantonu, jehož plocha zabírá čtvrtinu plochy vlajkového listu. Dvanáct paprsků bílého slunce v kantonu představuje dvanáct dvouhodinových období dne (ve staré Číně byl den rozdělen na 12 dvouhodinových intervalů) symbolizujících nepřetržitý pohyb a zároveň dvanáct měsíců jednoho roku. Kromě toho slunce je středem naší planetární soustavy, stejně jako tři lidové principy (*san-min-chu-i*) (2), reprezentované třemi barvami - modrou, bílou a karminovou - jsou středem všech politických učení. Barvy mají rovněž individuální význam: modrá je barvou nebe a symbolizuje čirost, čistotu, svobodu, nacionalismus (jeden z lidových principů, *min-tsü*) a vládu, která je lidová (*min-yu*); bílá je barvou čistého jasu a symbolizuje čestnost, nesobeckost, rovnost, demokracii (další z lidových principů, *min-ch'üan*) a vládu, v niž vládne lid (*min-chih*); karminová je barvou krve a představuje oběť, krveprolití, bratrskou lásku, sociální péči (třetí z lidových principů, *min-sheng*) a vládu, která je pro lid (*min-hsiang*). (3)

Obr. 1

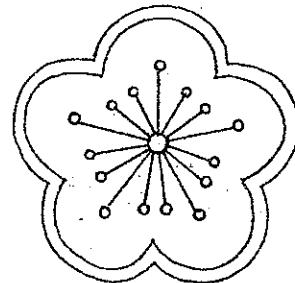
V poslední době začíná Tajvan neoficiálně používat vlajku, kde na bílém poli je vyobrazena *mei-hua*, slivoňový květ (*Prunus mei*), státní květina Tajvanu. Tuto vlajku používá při mezinárodních akcích, kde dosud nemůže vystupovat pod státní vlajkou (jak víme, Tajvan dosud nemá mezinárodní subjektivitu). Pod touto vlajkou jsme také mohli vidět nastupovat tajvanské sportovce na zimních olympijských hrách v Albertville i na letních olympijských hrách v Barceloně (Obr. 1).

Pokud jde o samotnou státní květinu, diskuse o ni začaly již v roce 1928. Oficiálně byla přijata Výkonným Yüanem (jeden z pěti nejvyšších státních orgánů Čínské republiky, odpovědný za

státní politiku) až 21. června 1964. Květ *mei-hua* má pro Číňany velkou symbolickou hodnotu, protože snáší i drsné zimní počasí. Národní květina Čínské republiky je tvořena třemi skupinami tyčinek (vždy po jedné dlouhé a dvou krátkých), které představují Sun-jatsenovy tři lidové principy, a pěti okvětními listky, jež symbolizují pět yüanů (Výkonný, Legislativní, Soudní, Správní a Kontrolní) (Obr.2).

Předchůdkyní dnešní tajvanské státní vlajky byla vlajka tvořená modrým listem s bílým sluncem uprostřed (*ch'ing t'ien tai jih ch'i*, vlajka modrého nebe a bílého slunce). Jejím tvůrcem byl tajvanský národní hrdina Lu Chao-tung (1867 - 1895), jeden z předních představitelů demokratické revoluce.(4) Po porážce v čínsko-francouzské válce (1884-1885) se tato vlajka stala vlajkou všech revolučních (antikolonialistických) vojsk. Od roku 1895 prakticky nahradila oficiální žlutou vlajku s drakem (*huang lung ch'i*). V době revoluce v Kantonu, která vypukla 9. září 1895, Lu Chao-tung osobně nesl novou národní vlajku. Za povstání I-ho-t'uanů tato vlajka vlála v roce 1900 přes dvacet dní na mořském pobřeží v Hui-chou. Od té doby ji revolučně smýšlející zahraniční Číňané v jihovýchodní Asii pokládali za státní vlajku. Dne 30. června 1924 Ústřední výkonný výbor Kuomintangu rozhodl o používání této vlajky jako vlajky strany a pozemních ozbrojených sil.

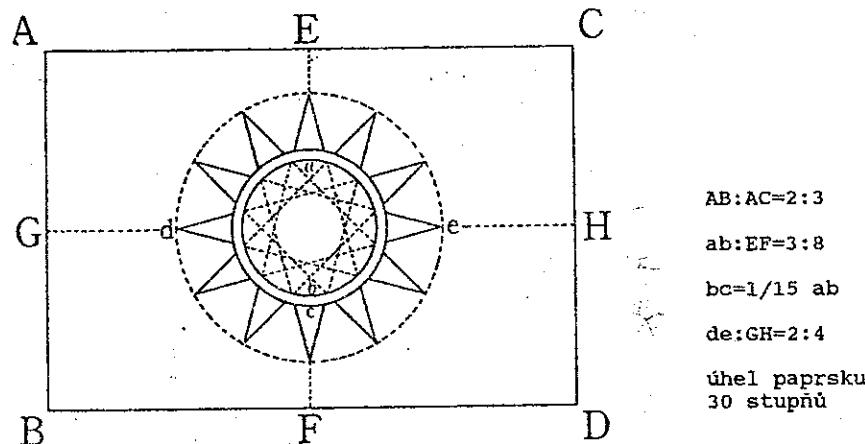
Po založení politické strany T'ung-meng Hui, předchůdkyně dnešního Kuomintangu (v roce 1905), se v době, kdy tato strana již začala používat název "Čínská republika", vedly rovněž diskuše o podobě "státní vlajky". Nakonec bylo rozhodnuto k dosavadním dvěma barvám přidat barvu krve symbolizující revoluční boj, což bylo také zdůvodněno mimojiné existencí všech tří barev na vlajkách demokratických států ve světě. V roce 1906 se tedy "státní vlajkou", používanou od té doby ve všech revolučních protimandžuských povstáních, stal karmínový list nesoucí v kantonu původní národní vlajku (*ch'ing t'ien tai jih man ti hung ch'i*, rudá vlajka plného pole s modrým nebem a bílým sluncem). Po vyhlášení Čínské republiky v roce 1912 se však zprvu státní vlajkou stala vlajka tvořená pěti vodorovnými pruhy červené, žluté, modré, bílé a černé barvy reprezentujícími pět hlavních národností Číny (Mandžuové, Chanové, Mongolové, Chuejové/muslimové, Tibetané). Poté, co byl Kuomintang v roce 1923 reorganizován, se státní vlajkou Čínské republiky a vlajkou námořních sil stal karmínový list nesoucí v kantonu bílé slunce na modrém nebi, tedy do r. 1912 vlajku revolučních sil. Toto spojení mělo nadto symbolizovat, že Kuomintang je nejvlivnější politickou silou v zemi. Datum oficiálního přijetí nové státní vlajky se v literatuře liší. Čínský pramen z roku 1933 uvádí, že vlajka byla přijata dne 30. června 1924 na 39. zasedání Ústředního výkonného výboru strany (tedy současně s vlajkou Kuomintangu) (5), zatímco současný tajvanský pramen uvádí na jednom místě datum 5. května 1921 (den, kdy se Sunjatsen v Kantonu stal prezidentem Jižní Číny) (6), na jiném místě 30. května 1924 (7).

Obr. 2

Symbolika barev nové státní vlajky se v průběhu let zřejmě poněkud změnila, protože starší pramen uvádí následující výklad barev (srovnej se shora uvedeným): rudá (tj. karminová) barva: oběť, svoboda, *min-yu*, *min-tsu*; modrá barva: otevřenosť (= glasnost'), rovnost, *min-chih*, *min-ch'üan*; bílá barva: čistota, bratrská láska, *min-hsiang*, *min-sheng*. (8)

Podrobně byla rozpracována vlajková etiketa, zároveň byly definovány barvy, materiál, rozměry obou vlajek a další náležitosti nezbytné k jejich zhotovení. Na vlajku Kuomintangu se měla používat *t'ien-ch'ing* (dosl. nebeská modř; švestková barva) a *ch'un-pai* (sněhobilá barva), na státní vlajku kromě uvedených dvou barev ještě *shen-hung* (temně rudá barva). Při barevání se mělo používat principu barvotisku. Pokud jde o materiál, mělo jím být hedvábí zhotovené ve státních dílnách. Stožár, na nějž by se vlajky vyvěšovaly, měl být bílý se zlatou makovicí; jeho délka se měla rovnat více než dvojnásobku délky vlajkového pole. Dokonce byl stanoven i materiál na výrobu stožáru - měl to být nejlépe čínský jalovec (*Juniperus chinensis L.*), popřípadě čínská jedle. (9) Dne 20. července 1931 na 148. zasedání Ustředního výkonného výboru Kuomintangu byly přijaty "Metody zhotovování a používání stranické a státní vlajky" (*Tang-ch'i kuo-ch'i chih-chih-tsao chi shih-yung pan-fa*). Podle nich bylo přesně stanoveno deset základních rozměrů obou vlajek s poměrem stran 2:3 i konstrukce emblému (Obr. 3) v kantonu vlajky. (10)

Obr. 3

Pro úplnost lze uvést, že před povstáním ve Wu-chanu v říjnu 1911 používaly revoluční armády v jednotlivých částech jižní Číny různé vlajky: například vlajka používaná v oblasti Wu-chanu měla 18 žlutých hvězd představujících 18 administrativních jednotek Číny v té době; Šanghajská armáda přijala vlajku tvořenou pěti vodorovnými pruhům červené, žluté, modré, bílé a černé barvy reprezentujících pět hlavních národností Číny (viz výše); provincie Kuangtung, Kuangsi, Jünnan a Kweičou používaly "bílé slunce na modré obloze". Když byla v prosinci 1911 ustavena

na první Prozatímní vláda se Sunjatsenem jako prozatímním prezidentem, pětibarevná vlajka byla přijata za státní vlajku, vlajka s 18 hvězdami byla používána armádou a "bílé slunce na modré obloze" válečným námořnictvem.

Poznámky:

- (1) Stejný text i s nepřesnostmi jako v článku A. Brožka otištěném ve Vexilogii již v r. 1972.
- (2) Podle kap. 1 Ústavy je Čínská republika založena na třech lidových principech, tj. je "demokratickou republikou lidu, v níž vládne lid a jež je pro lid". Tři lidové principy poprvé vytyčil Sunjatsen: 1) nacionálnismus, tj. národní jednota a nezávislost, 2) demokracie, právo lidí volit svou vlastní vládu, 3) sociální spravedlnost a blaho lidu.
- (3) Republic of China Yearbook, 1990-1991, s. xvi.
- (4) Lu Chao-tung byl popraven po porážce ozbrojeného povstání v Kantonu v roce 1895.
- (5) *Tang-ch'i kuo-ch'i ti i-i chi ch'i chih-tsao yü shih-yung*, s. 3. Za zapůjčení fotokopie této vzácné knihy, která je ve fondu univerzitní knihovny v Evanstonu (IL), děkuji ing. A. Brožkové.
- (6) Republic of China Yearbook, 1990-1991, s. xvi.
- (7) Tamtéž, s. 689.
- (8) *Tang-ch'i kuo-ch'i ti i-i chi ch'i chih-tsao yü shih-yung*, s. 8.
- (9) Tamtéž, s. 9.
- (10) Čínský pramen uvádí velmi podrobnnou tabulku rozměrů v metrech a čínských stopách. Bohužel jednotlivé geometrické údaje jsou uvedeny v čínském systému kombinací "nebeských kmenů" a "zemských větví" (tzv. systém *chia-tsih*: *chia* je první z "nebeských kmenů" a *tsih* je první z "zemských větví"), jejichž význam neznám. Pokud dosadíme za "nebeské kmeny" velká písmena latinské abecedy a za "zemské větve" malá písmena, potom u vlajky Kuomintangu jsou uvedeny následující položky: ab:ac; GB:ef; BC: DF:CH:GI; BJ; DC:ef; HI:gh; EF:gh a u státní vlajky tyto položky: ab:ac; af:ae; GB:jk; BC:DF:CH:GI; BJ; DC:jk; HI:hi; EF:hi. Zcela nepochybně identifikovatelné jsou položky začínající a: ab:ac jsou rozměry listu vlajky a af:ae rozměry kantonu. Viz *Tang-ch'i kuo-ch'i ti i-i chi ch'i chih-tsao yü shih-yung*, s. 12-13.

Literatura:

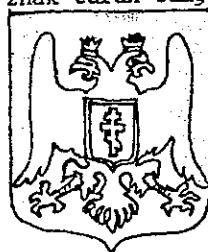
- 1) *Tang-ch'i kuo-ch'i ti i-i chi ch'i chih-tsao yü shih-yung* [Význam vlajky <Kuomin>tangu a státní vlajky a jejich výroba a používání]. [Provincie Čekiang], Chung-kuo Kuo-min-tang Che-kiang sheng chih-hsing wei-yüan-hui [Výkonné výbor čínského Kuomintangu provincie Čekiang] 1933. 34 s.
- 2) Republic of China Yearbook, 1990-1991. Tajpei, Kwang Hua Publishing Company 1990, s. xiv, xvi, 712.
- 3) A. Brožek: Čínská státní vlajka 1872-1972. Vexilogie č. 4, prosinec 1972, s. 108-109.
- 4) K. A. Ivanov: *Flagi gosudarstv mira/Flags of the states of the world*. Moskva, Izd-vo Transport 1971, s. 77-78.
- 5) L. Mucha-S. Valášek: *Vlajky a znaky zemí světa*. 3. vyd. Praha, GKP 1987.

(Red. poznámka: Článek se kriticky staví k datu 8. října 1928, kdy byla kuomintangská vlajka údajně úředně prohlášena státní vlajkou. Tento den uvádí nejen literatura č. 3 a 6, ale i W. Smith v knize *Flags through the Ages and across the World* (New York 1975) na s. 111 a rovněž tak anonymní čtyřstránková brožura vydaná v Tajpeji v r. 1975, z níž jsme převzali Obr. 3.)

Aleksandr N. Basov - Ivan M. Kurkov - Oleg I. Tarnovskij

Z HISTORIE KRYMSKÝCH SYMBOLŮ

Poté, co se Rusko zmocnilo na konci 18. století Krymu, neexistovalo na poloostrově až do r. 1917 žádné státní zřízení ani státní symboly. Teprve po únorové revoluci v r. 1917 se začaly užívat červenomodrobílé, tedy ruské vlajky, avšak s opačným pořadím pruhů. Tvrdilo se, že bílý pruh symbolizující carství je pod červeným pruhem značícím revoluci. Když krymští Tataři slibovali věrnost Prozatímní vládě, vlála nad jejich hlavami červená vlajka s tatarskými nápisy "Svoboda, rovnost, bratrství a spravedlnost". V létě 1917 se obnovila myšlenka Krymského tatarského státu a začal se užívat modrý prapor *kok bajrak* a jako znak *tarak tangasy*, který se objevoval již ve 12. a 13. století. Jiné zdroje uvádějí užívání tří vlajek v té době: modrou státní, červenou národní a zelenou islámskou. (1)

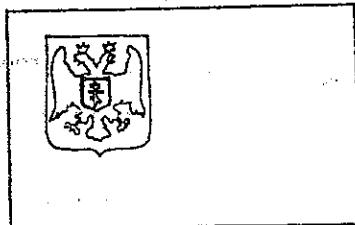

Obr. 1

vlajkou stal modrý list se znakem Tauridské gubernie v horním rohu (obr. 2). Když Němci opustili v listopadu 1918 severní

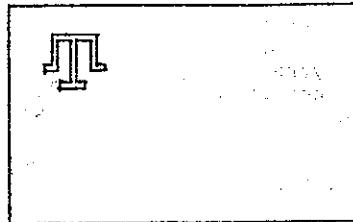
od března 1918 až do obsazení Krymu Němci zde existovala Tauridská republika a zřejmě užívala bilomodročervenou ruskou vlajku. Na poštovních známkách byl zobrazován znak Tauridské gubernie carského Ruska. (Obr. 1)

Po obsazení Krymu Němci se dále užíval znak Tauridské gubernie, což vyvolalo v krymskotatarském parlamentu pobouření. Na základě deklarace vlády generála Sulkeviče se státní

Obr. 2

Krym, symboly se nezměnily. Proto Tataři sami rozhodli o zavedení modré vlajky s tamgou v horním rohu (obr. 3). V letech 1919

Obr. 3

až 1920 se na poloostrově užívala symbolika Prozatímní vlády.

Po vítězství bolševiků se vytvořila na počátku 20. let Krymská socialistická sovětská republika.

V její ústavě, přijaté 1. všekrymským uskupujícím sjezdem sovětů 10.11.1921, byly symboly popsány takto: 5. O znaku a vlajce Krymské SSR. 31. Znak Krymské SSR je tvořen obvyklou kresbou [znaku] užívanou v RSFSR s nápisy v ruštině a tatarštině a) Krymská SSR a b) Proletáři všech zemí, spojte se na stuze, která jej ovíjí. 32. Vlajka Krymské SSR se skládá z červeného listu s ruským a tatarským nápisem Krymská socialistická sovětská republika (2) (Obr. 4).

Když byla přijata nová ústava republiky v r. 1936, na znaku došlo jen k drobným změnám v nápisech (Obr. 5). Vlajka byla popsána takto: Státní vlajka Krymské ASSR se skládá z červeného listu, v jehož horním rohu jscu v ruštině a tatarštině zlatá písmena RSFSR a zlatý nápis Krymská ASSR. Poměr šířky k délce vlajky je 1:2. (3) (Obr. 6)

V r. 1942 se za spoluúčasti nacistických okupantů konal v Simferopolu národní islámský sjezd, na kterém byl vyhlášen Krymský chanát a sestavena vláda v čele s Beljalem Asanovem. Ten zformoval oddíly sebeobrany v počtu 3000 mužů. Jak vypadala vlajka tohoto chanátu, se dosud nepodařilo zjistit.

Kolaborace B. Asanova a vytvoření oddílů sebeobrany bylo důvodem k tomu, že v noci 18. května 1944 dostalo všechno tatarské obyvatelstvo Krymu (400 000 lidí) příkaz nastoupit do nákladních automobilů a bylo násilně deportováno do Uzbekistánu, na Sibiř a na Ural. Krymská

ASSR byla zrušena a až do r. 1954 se na Krymu vyvěšovala vlajka RSFSR. V tom roce připojil Krymskou oblast N.S. Chruščov osobním příkazem k USSR a začala se zde užívat ukrajinská vlajka.

V 60. letech udělala sovětská vláda určité kroky, které dovolovaly odstranit nebo aspoň zmírnit tuto nespravedlnost. V r. 1967 prezidium Nejvyššího sovětu SSSR odvolalo obvinění krymsko-tatarského národa z velezrad.

Krátkce nato byla založena Organizace krymskotatarského národního hnutí (OKND), v jejímž čele stál Mustafa Džamiliov. Její vlajka se skládala z užšího červeného a širšího zeleného vertikálního pruhu se světle modrou pěticípou hvězdou a půlměsícem

K.P.C.C.P.
J. J. M. S

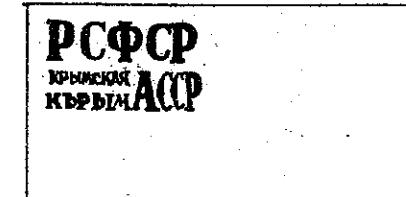
Obr. 4

Obr. 5

РСФСР
КРИМСКАЯ
АССР
КЪРДИМ АССР

Obr. 6

v levé části zeleného pruhu. Půlměsíc byl úhlopříčně otočen k levému hornímu rohu vlajkového listu. Na vlajce se opakovaly barvy, které použili krymští Tataři 14.10.1917 na svém islámském sjezdu v Simferopolu. Modrá barva znamenala státnost, červená lid a zelená islámské náboženství.

Začátkem roku 1990 se velmi rozšířila národní vlajka krymských Tatarů: modrý list se žlutou tamgou (symbolem) tarak (hřeben) v horním rohu u žerdi. Od druhé poloviny r. 1990, podle ústřední televize od 17.7.1990, krymští Tataři často vyvěšovali svou starou vlajku s větší žlutou tamgou ve středu listu.

Dne 20.1.1991 se na Krymu konalo referendum k zavedení autonomie v rámci Ukrajiny (krymští Tataři je však bojkotovali) a 12.2.1991 uzákonil Nejvyšší sovět USSR zřízení mnohonárodnosti Krymské ASSR. Ta později dostala název Krymská republika.

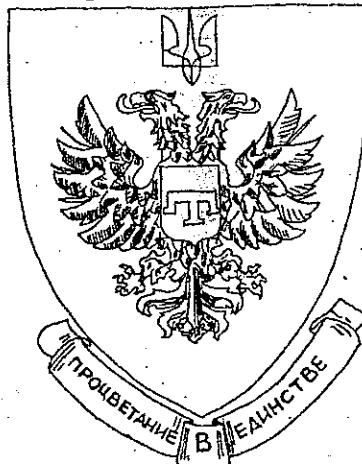
Dne 13.11.1991 byla vyhlášena soutěž na novou vlajku a znak. I když byl termín předložení návrhu velmi krátký (1.12.1991), sešlo se kolem 160 návrhů, z nichž však ani jeden nebyl přijatelný pro komisi při Nejvyšší radě řízené heraldikem G.B.Jefetovem. Komise později rozšířila své řady o další odborníky a sama se ujala vypracování návrhů nových státních symbolů.

Za státní vlajku doporučila bily list, v jehož středu byla modrá mapová silueta Krymského poloostrova obklopená dvěma modrými stylizovanými vavřinovými větvěkami.

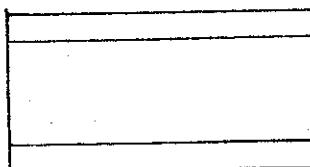
V otázce znaku nebyla komise jednotná. Objevily se náměty siluety Krymu i návrhy vrátit se ke staré symbolice. G. B. Jefetov navrhl, aby se užilo stříbrného varjažského (gotického) štitu.

V jeho středu byl černý dvouhlavý orel, na hrudi měl modrý štitek s tamgou. Orla korunoval zlatý trojzubec s černou konturou. Pod štítem byla bílá stuha s nápisem *Procvetanije v jedinstve* (Obr.7). Varjažský štít zdůrazňoval, že Krym byl důležitým klíčovým místem na cestě ze Skandinávie do Recka. Stříbrný štít symbolizoval čistotu a moudrost. Dvouhlavý orel připomíнал znaky Tauridské oblasti a Tauridské gubernie, přijaté v letech 1784 a 1856. Dvouhlavý orel, tamga a trojzubec symbolizovaly Krymský chanát, ruskou říši, Ukrajinu i vztah ke Kyjevské Rusi (trojzubec) a Byzanci (orel). Heslo vyjadřovalo myšlenku mnohonárodnostního státu, jímž je Krymská republika.

Dne 25.2.1992 se otázka vlajky a znaku posuzovala v Nejvyšší radě Krymské republiky. Za nejzdařilejší návrh znaku byla označena varianta G.B.Jefetova, přesto byly doporučeny některé úpravy, např. odstranění ukrajinského symbolu. Návrh bílé vlajky s mapou poloostrova byl zamítnut a větší podporu dostal návrh bílého listu se

Obr. 7

Obr. 8

sedmi pruhů ze spektra duhy. Konečné rozhodnutí o podobě krymských symbolů ještě nepadlo.

Na červnovém zasedání Nejvyšší rady Krymské republiky bylo posouzeno pět návrhů vlajky (Obr. 8 - 12) a čtyři návrhy znaku. Jako nejvhodnější řešení vlajky byl určen návrh V.Trušova a A.Mal'gina, za znak byl doporučen návrh G.Jefetova a V.Jagunova. Čtveřici uvedených autorů doplnil umělec G.Golubjatnikov a všichni byli pověřeni konečnou úpravou státních symbolů. Ty byly předloženy na 11.zasedání Nejvyšší rady Krymské republiky.

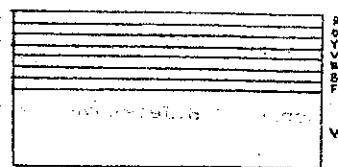
Hned první den (24.září 1992) byly oba symboly schváleny, z vlajky však byl odstraněn znak, který bude patrně v budoucnu položen na štit.

Znak tvoří stříbrný, doprava otočený gryf na červeném varjažském štitu. V přední tlapě drží stříbrnou otevřenou škeblí s modrou perlou. Štit je mezi dvěma antickými sloupy. Nad ním je zlaté vycházející slunce, pod ním modrobieločervená stuha ve státních barvách s nápisem *Prosvetanje v jedinstvu* (Rozkvét v jednotě) (Obr. 13). Barva štitu připomíná hrdinné kapitoly z krymských dějin, gryf je nejcharakterističtější symbol černomořské oblasti a navíc ochráncem republiky. Perla symbolizuje Krym jako jedinečné místo naší planety. Modrá značí jednotu národů a náboženství. Sloupy připomínají davnou krymskou civilizaci, slunce obnovu a rozkvét. Heslo vyjadřuje základní myšlenku mnohonárodnostního státu. V ruštině je zřejmě proto, že většina krymského obyvatelstva jsou Rusové.

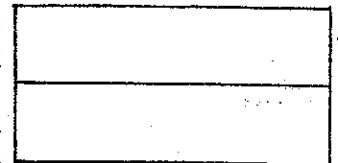
Státní vlajka se skládá ze tří vodorovných pruhů, modrého, bílého a červeného, v poměru 1:4:1. Poměr stran vlajky je 1:2 (Obr. 8). Červený pruh symbolizuje hrdinnou minulost, bílý současnost (bílý list papíru, na němž se piše dnešní historie). Šířka bílého pruhu vyjadřuje významnost uvedené činnosti, modrý připomíná bezmračné nebe a buďoucnost.

Poznámky:

- (1) 169. Flaggenmitteilungen, s. 3.
- (2) The Flag Bulletin, 11, 1972, č. 1, s. 97. Vexillinfo č. 77 z r. 1986, s. 65 však přineslo vyobrazení vlajky (Obr. 4), kde jsou ruské a tatarské nápisy ve zkratkách.
- (3) CGAOR SSSR F. 6982.

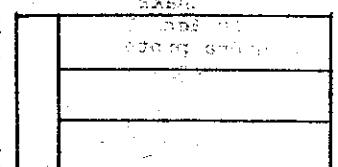
Obr. 9

Obr. 10

Obr. 11

Obr. 12

Obr. 13

Literatura:

A.A.: Gerb i flag. Tavričeskiye vedomosti č. 7 z r. 1992.
Krymskiye vedomosti z 25.9.1992.
Golos Ukrayiny z 25.9.1992.
Molod' Ukrayiny z 26.9.1992.
Dopisy G.B.Jefetova A.N.Basovovi.

NOVÉ VLAJKY

CHAKASKO

Dne 6.6.1992 přijala Nejvyšší rada Chakaské republiky zákon o státním znaku a zákon o státní vlajce. Prezidium Nejvyšší rady poté 8.7.1992 schválilo nařízení o znaku (č. 75) a o vlajce (č.76). Podle těchto legislativních předpisů se modifikovala ruská vlajka, jejíž barvy byly předepsány jako bílá, blankytne modrá a jasně červená, tak, že se k žerdi položil jasně zelený svislý pruh o šířce 1/3 šířky vlajky. Zelený pruh symbolizuje stálost života, obnovu, přátelství a bratrství všech chakaských národů a je tradiční sibiřskou barvou. Uprostřed zeleného pruhu je

bíločerný sluneční emblém vyskytující se na kamenných sochách pouze v chakaských stepích. Odborníci se domnívají, že jsou staré 4000 let. Poměr stran vlajky je 1:2, maximální vzdálenost mezi dvěma protějšími vrcholy emblému čini 1/3 šířky vlajky. Poloměry jednotlivých kružnic odpovídají 1/18, 1/15, 1/10, 7/60 a 2/15 šířky vlajky.

1:3. Modrá symbolizuje a kultury současného a značí moudrost předků, symbolem, březové větvek svébytnost Chakasů. (Dopis zástupce 1.tajemníka předsedy Nejvyšší rady Chakaské republiky Je.F.Sirotinina z 8.9.1992 autoru této informace; Izvestija z 20.6.1992)

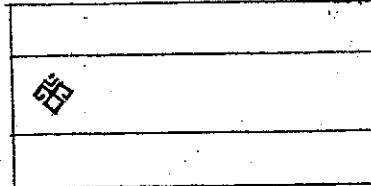
Státní znak Chakaské republiky se skládá z bílého kruhu s modrým silně stylizovaným levhartem sněžným (*Uncia urcia*) stočeným do klubíčka v blízkosti zelených stylizovaných březových větví (*Betula verrucosa*). Dole jsou spojeny zeleným trojlistkem, který je rovněž součástí chakaského národního ornamentu. V horní části znaku je bíločerný sluneční emblém ve stejné podobě jako na vlajce. Průměr myšlené kružnice, do níž se vpisuje, je polovinou průměru bílého kruhu. Průměr největší kružnice ve slunečním znaku k průměru bílého pruhu je v poměru

věčný život na Zemi, spojení historie dávného chakaského obyvatelstva. Černá sluneční emblém je skutečným chakaským

M.V.Revnivcev

MARIJSKO

Již 22.10.1990 sice Marijská ASSR deklarovala svou svrchovanost pod názvem Marijská SSR - Republika Marijel, avšak až do června 1992 užívala známou vlajku Marijské ASSR z r. 1981. V tom měsíci ji nahradila na úředních budovách ruská vlajka, poté co marijelská vláda nedokázala rozhodnout mezi třemi návrhy nových státních symbolů. První návrh vlajky obsahoval tři nestejně široké vodorovné pruhy, světle modrý, bílý a zelený s hnědým ornamentem u žerdi na prostředním pruhu. Pomér šířek pruhů byl 2:3:2, pomér stran 1:2 (Obr. 1).

Obr. 1

1). Stejné barvy obsahoval i druhý návrh, který však měl pruhy svislé a byl beze znaku. Třetí návrh naproti tomu vycházel z vodorovných stejně širokých pruhů, bílého, žlutého (nebo oranžového) a hnědého. Jeden z návrhů znaku předložila Národní strana. Na žlutém podkladu byl červený emblém, žluté klasy a zelené listy. Znak doplňovala bílá stuha zakončená na obou koncích modro-bilodoběžnými proužky a nesoucí červený nápis *Marij El* (Obr. 2).

Obr. 2 Obr. 3

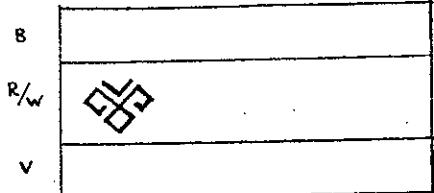

Obr. 4

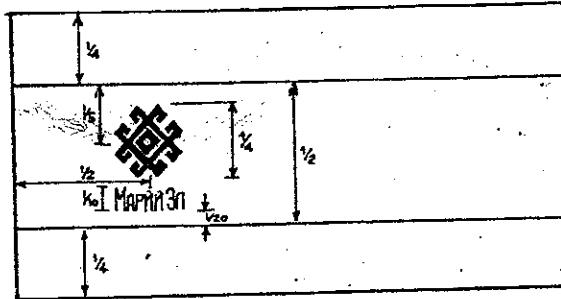
Druhý návrh znaku vypracovala soukromá osoba. Do bílého, červeně lemovaného štítu vložila červeno-zelený emblém připomínající osmipouť hvězdu (Obr. 3). Poslední návrh pocházel od umělce Jefimova. Opět byl použit bílý, červeně lemovaný štit, tentokrát však kromě hvězdy nesl kresbu ptáka s roztaženými křídly (Obr. 4). Věnec pod štitem byl zelený a převázán bilomodročervenou a modrobilozelenou stuhou. Nad štitem byla bílá stuha s červeným nápisem. Pták byl červený, hvězda modrá, šípy černé a stuha ve štítu zelená. V tisku byl navíc zveřejněn návrh znaku, který doporučoval prezident. Na zelené půdě stál hnědý los se zlatými parohy, za ním vycházel zlatý slunce. Celý výjev lemovaly zelené ratolesti a zlaté pšeničné klasy svázané dole modrobilozelenou stuhou s nápisem *Marij El* (Obr. 5). V červnu 1992 bylo řešení otázky státních symbolů dáno do pravomoci Nejvyšší rady republiky. Ta na zasedání, které probíhalo od 7. do 10. 7. 1992, schválila nový název republiky Republika Marij El [podle ČTK se

Obr. 5

Obr. 6

Obr. 7

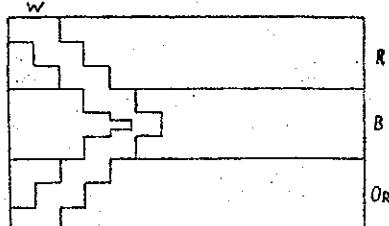
vlajky a od spodní linky modrého pruhu v $1/5$ šířky vlajky. Šířka pruhů ornamentu je $1/50$ šířky vlajky. Nápis *Marij El* se vepisuje velkými písmeny do myšleného obdélníka se stranami odpovídajícími $1/4$ a $1/10$ šířky vlajky, je pod ornamentem ve vzdálenosti $1/20$ šířky vlajky od horní linky červeného pruhu. Poměr malého písmene k velkému je $3:4$, síla písmen odpovídá $1/10$ výšky malých písmen." Pro úplnost je třeba uvést, že národní emblém je jen na lici vlajky (Obr. 7). Vlajka byla vztyčena za zvuků hymny v zasedací síni parlamentu hned po jejím schválení. Je zajímavé, že nad městským výkonným výborem v městě Joškar-Oly zavlála vlajka bez nápisu a emblému. Předpokládáme, že tak bude vypadat národní vlajka. (Respublika č. 176 z 9.9.1992.)

A.N.Basov

NÁHORNÍ KARABACH

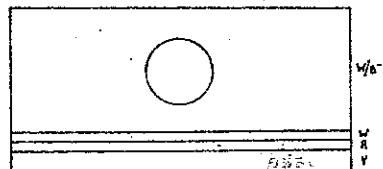
Dne 2.9.1991 na společném zasedání Náhorněkarabašské a Šaumjanovské oblastní rady lidových poslanců byla vyhlášena nezávislost Náhorní karabašské republiky (NKR) na Ázerbájdžánu v rámci SSSR. Dne 2.6.1992 na zasedání Nejvyšší rady NKR byla přijata vlajka. Má tři vodorovné pruhy, červený, modrý a oranžový, přes ně je u žerdi položena bílá "stupňovitá krokvice" symbolizující připojení Arcahu, jak se arménsky nazývá Náhorní Karabach, k Arménii. Autorem vlajky je Američan arménského původu.

A.N.Basov

SACHA (JAKUTSKO)

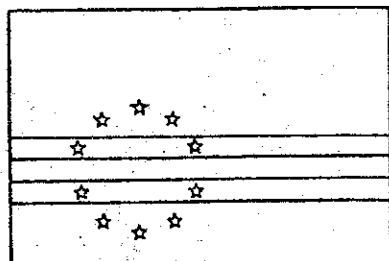
Dne 14.10.1992 přijala Nejvyšší rada zákon Sašské republiky č. 1158-XII o státní vlajce. V jeho 2.článku je vlajka nevexilologickým způsobem popsána. Má čtyři vodorovné pruhy, modrý, bílý, červený a zelený v poměru 12:1:1:2. Ve středu modrého pruhu je bílé kruhové pole o průměru 2/5 šířky vlajky. Poměr šířky k délce je 1:2. Na schematické kresbě doprovázející oficiální text zákona je však průměr kruhového pole roven 3/8 šířky vlajky a jeho střed je od horního okraje ve vzdálenosti 7/16 šířky vlajky. Bílý kruh symbolizuje tjurkský původ sašského národa a připomíná, že Jakuti si říkali Děti bílého slunce. Zelená je symbol tajgy. Bílá, modrá a červená jsou barevnami ruské vlajky. (Dopis V. Ivanova, vedoucího informačního odboru Nejvyšší rady č. 15/1198 z 25.10.1992 autoru tohoto příspěvku; Nezavisimaja gaza č. 204/375.)

M.V.Revnivcev

KAPVERDY

V prvních svobodných volbách od r. 1975, kdy získala Kapverdská republika nezávislost, byla vládnoucí marxistická strana PAIGC poražena. V důsledku toho se změnily státní symboly, které byly do té doby vlastně jen modifikací stranických symbolů. Nová vlajka byla přijata 25. září 1992. Má pět vodorovných pruhů, modrý, bílý, červený, bílý a modrý, v poměru 6:1:1:1:3. V žerdové části vlajky je kruh 10 žlutých pěticípých hvězd. Poměr stran vlajky je 2:3. Modrá barva symbolizuje nekonečné prostory (moře a nebe), bílá mír a červená úsilí a snahu. Kruh hvězd připomíná kapverdský národ a jeho jednotu. Hvězdy symbolizují jednotlivé ostrovy.

R. Klimeš

ČERNOMOŘSKÁ FLOTILA

Rusko a Ukrajina se dohodly, že sporné Černomořské válečné lodě bude používat jednotnou vlajku. Tou je dosavadní vlajka sovětského válečného lodstva (2:3) se dvěma vodorovnými pruhy, bílým a modrým (4:1), z níž byly vypuštěny sovětské emblémy (červená pěticípá hvězda, srp a kladivo). Rusko užívá od 26.7.1992 na válečných lodích starou ruskou válečnou bílou vlajku s modrým ondřejským křížem, která vznikla koncem 17. století.

A.E.Cholevickyj

MAKEDONIE

Makedonský parlament schválil státní vlajku. Je červená se žlutým sluncem uprostřed, z něhož vystupuje střídavě 8 delších a 8 kratších paprsků. Tento emblém je odvozen z ornamentu na sarkofágu krále Filipa II. Makedonského, otce Alexandra Velikého. (Respekt č. 37/1992, s.11; The Flagmaster č. 71/1992, s. 6; Svobodné slovo 22.8.1992; Crux Australis č.3/1990, s. 148-9.)

lm

SLOVENSKO

Jak nám sdělil L. Čisárik ml., autor výtvarného řešení nové slovenské vlajky (viz *Vexilologie* č. 86, s. 1689), poměr stran vlajky je 2:3. Stít znaku zabírá 1/2 šířky vlajky, jeho levý roh je vzdálen od žerdového a horního okraje vlajky 1/4 šířky vlajky. Šířka bílého lemu kolem štítu je 1/100 délky vlajky. V příštím čísle přineseme další informace o vzniku tohoto symbolu.

abr

NOVÉ ZNAKY

UZBEKİSTÁN

V létě 1991 byla vypsána soutěž na uzbeký státní znak. Sešlo se velké množství návrhů, některé obsahovaly kresbu legendárního ptáka *Chumo*, zvaného též *Davlat kuši* (Pták stát) a *Kultubulgan* (Sluneční pták). V lednu 1992 vyslovila Nejvyšší rada souhlas, aby tento pták tvořil základ nového znaku. Nejlepší postoj ptáka vystihl malíř Anvar Mamatjanov tím, že namaloval ptáka s vysoko vzepjatými křídly, jako by objímal celý Uzbekistán. Po připomínkách se upravila kresba ptáčí hlavy, aby byla hrde zdvižená a ne nakloněná. Navíc byl znak doplněn věncem z pšeničných klasů a bavlníka podobně, jak tomu bylo

na dřívějším uzbekistánském znaku, a osmiúhelníkem, jenž byl převzat z jiného návrhu státního znaku. Veřejnosti pak byly předloženy k posouzení dvě varianty znaku, s prázdným osmiúhel-

nikem a s osmiúhelníkem vyplňeným půlměsicem a hvězdou. Druhé variantě dala většina přednost a ta byla poté popsána v článku 3 zákona z 2. července 1992. Tvoří ji zlatá kresba vycházejího slunce nad zelenými horami, stříbrnými řekami a zelenou kvetoucí dolinou. Znak ohraňuje vének, který obsahuje na heraldicky levé straně zlaté pšeničné klasy a na pravé straně zelené listy bavlníku s rozevřenými zlatými bavlníkovými tobolkami. V horní části znaku je modrý, zlatě lemovaný osmiúhelník, symbol upevnění republiky, v jehož vnitřku je zlatý půlměsíc se zlatou hvězdou. Uprostřed znaku je stříbrný pták *Chumo* s roztaženými křídly, symbol štěsti a svobody milovnosti. Vének je ovinut stuhou v barvách uzbeké vlajky se zlatým nápisem *Uzbekiston*. Původně se diskutovalo i o variantě znaku, která se lišila od schválené jen v tom, že osmiúhelník byl prázdný. (Kišlok chaki-kati ze 4.7.1992, s. 1; Vatanparvar ze 7.7.1992, s. 2)

A.N.Basov - M.V.Revnivcev

SRBSKÁ KRAJINA

Ústava Srbské Krajiny přijatá 19. února 1991 popisuje v článku 6 státní symboly takto: "Znak Republiky Srbská Krajina je bílá dvouhlavá orlice ve vzletu. Na hrudi má štíť s křížem a ocílkami, pod štítem je nápis Krajina. Vlajkou je srbská trikolóra s pruhy v barvě červené, modré a bílé." Poměr stran vlajky není uveden, ale z přiložené kresby vyplývá 3:5. (Služební glasník Republike Srpske Krajiny č.1 z 2.1.1992.)

J.A.Barr

KRAJINA

RUMUNSKO

Začátkem září přijalo Rumunsko nový státní znak. V modrém štítu je zlatá orlice s červenou zbrojí, držící v zobáku zlatý kříž, v pravém spáru stříbrný meč se zlatým jilcem Štěpána Velikého, v levém stříbrný palcát Michala Chrabrého, a nesoucí na hrudi čtvrcený štit se znaky historických zemí Rumunska. V jeho 1. modrému poli je zlatá orlice s červenou zbrojí držící v zobáku zlatý kříž, vpravo od její hlavy je zlatý slunce a vlevo zlatý půlměsíc (Valašsko); ve 2. červené čtvrti je černá byčí hlava mezi stříbrnou růží a stříbrným půlměsicem, mazící mezi rohy zlatou pěticípou hvězdu (Moldavsko); ve 3. červené čtvrti je zlatý most o dvou obloucích nad modrou vodou, z nějž vyvrtá zlatý lev, držící stříbrný meč (Banát); 4. čtvrt je dělena červeným břevnem, nahore v modrému poli je rostoucí černá orlice se zlatým zobákem, vpravo od její hlavy

je zlaté slunce a vlevo stříbrný půlměsíc, v dolním zlatém poli je sedm (4 a 3) červených hradů (Sedmihradsko). Mezi obě dolní čtvrti je vsunuta modrá špice se dvěma zlatými delfiny hlavami a hřbety k sobě, ocasy vzhůru (Dobrudža). Za laskavé zapůjčení barevné kresby znaku děkuji G. Swartzovi, kulturnímu atašé rumunského velvyslanectví v Bonnu.

R.Klimeš

VEXILOLOGICKÁ LITERATURA

Milan Hlinomaz: Vývoj československé státní symboliky v letech 1918 - 1990. In: Sborník archivních prací, 42, 1992, č. 1, s. 81-184.

Ačkoliv v loňském roce vyšly dvě publikace zčásti se zabývající stejným tématem, a to Novákovy Štátne znaky v Čechách a na Slovensku dnes aj v minulosti (viz Vexilotogie č. 85, s. 1672-1673) a Svobodova Československá státní a vojenská symbolika (viz Vexilotogie č. 85, s. 1673-1674), zveřejnění Hlinomazovy práce má své opodstatnění. Na rozdíl od výše zmíněných knižních publikací, které problematiku československých státních symbolů zpracovaly populárním způsobem a uvedly bez hodnocení pouze seznam literatury (v případě J. Nováka) či dokonce žádnou literaturu (v případě Z. Svobody), Hlinomazova studie splňuje prakticky všechna kritéria kladena na vědeckou práci. Na stručný úvod navazuje kapitola *Přehled nejdůležitější literatury neopomíjející ani vexiologické články otištěné v naší Vexilotogii*. Další kapitoly nesou názvy *Problematika stanovení státních znaků, vlajky a pečeti Československé republiky v letech 1918-1938* (u této kapitoly lze jen litovat, že autor nevyužil některé zajímavé materiály uložené v dnešním Archivu Federálního shromázdění v Praze), *Problematika státních symbolů poválečného česko-slovenského federativního státu, Znak t. v. Sudetské župy, Státní symboly v období tzv. protektorátu, Změna státního znaku ČSSR v roce 1960 a Období let 1989-1990* (Je potěšitelné, že články uveřejněné ve Vexilotogii č. 78-80 hodnotí M.Hlinomaz v této kapitole již věcně a bez emoci na rozdíl od svého článku v Heraldické ročence 1991, s. 69-86.). Stát uzavírá 5 příloh (stenografický záznam jednání ve Federálním shromázdění 5.2.1990, zápis z jednání v ČNR 9.2. a 12.2.1990 a tři názory českých a moravských odborníků na návrhy státních znaků z ledna a února 1990). Práci vhodně doplňuje 15 barevných fotografií (návrhy znaků a vlajek z 20. let) a 18 černobílých kreseb. Text obsahuje řadu méně známých vexiologických a heraldických údajů (zejména v kapitole o státních symbolech užívaných v letech 1938-1945), o některé další údaje by bylo možné stát rozšířit. V té souvislosti chci upozornit na skutečnost, že již 16. července 1960 byl otištěn ve Světě v obrazech návrh nového československého znaku, který se jen v detailech (např. jiný tvar štitu na prsou lva) liší od přílohy k zákonu č. 163 ze 17.11.1960. Nesprávných údajů je v Hlinomazové práci minimum (Směrnice pro užívání státního znaku a státní vlajky (praporu))

zmiňovaná na s. 122 se nedočkala publikování až v r. 1975, ale již v r. 1961; autorem návrhu federálního znaku na obr. 32 není bratislavský výtvarník L. Čisárik) a lze jen doporučit našim členům, aby se s ní detailně seznámili.

A. Brožek

Jos Poels: Kijk, een boek over vlaggen van de hele wereld. Antwerpen, Almere Haven (De Ballon) 1992. 32 s.

Známý nizozemský vexilogický publicista a nás spolupracovník je autorem přepracovaného vydání knižecky o vlajkách pro děti od 9 do 12 let. Po stručném úvodu do vlajkové problematiky předvádí a popisuje nejprve 21 asi náhodně vybraných vlajek (každé je věnována jedna stránka) a pak připojuje 168 vlajek vyobrazených na 7 stranách brožury. Vlajky jsou dobré aktualizovány (je už zařazena "nová" Jugoslávie bez hvězdy) a počet nedopatření je minimální (Dominika, Pobřeží slonoviny, Sv. Tomáš). Proti našim zvyklostem jsou zařazeny vlajky Severního Kypru, Tajvanu a Bophuthatswany (ne však ostatních bantustanů). I když je publikace pojmenována zásahem vydavatele, lze ji považovat za působivou propagaci vexilogie mezi mládeží.

lm

RŮZNÉ

DR. ZBYŠEK SVOBODA ŠEDESÁTILETÝ

Přední český vexilog a místopředseda našeho klubu Zbyšek Svojšek oslavil v minulém měsíci šedesátiny. Narodil se v Praze 20.11.1932. Již na gymnáziu se zajímal o vojenskou historii a vlajky, ke kterým ho přivedla kniha O. Neubeckera Fahren und Flaggen. Po ukončení studia historie na filozofické fakultě Karlovy univerzity v Praze a absolvování základní vojenské služby byl přijat na konkurs v r. 1960 do Vojenského historického ústavu, kde pracuje dodnes. Na muzejním pracovišti působil nejdříve ve funkci odborného asistenta, nyní zastává funkci samostatného výzkumného pracovníka a spravuje prakticky největší sbírku praporů v Evropě. Po sjednocení jednotlivých vojenských muzeí v r. 1962 byl pověřen odbornou správou fondů stejnokrojů, vyznamenání a praporů. Pro tyto obory vypracoval odborná názvosloví (Svobodovo Vexilogické názvosloví) vydal Vexilogický klub jako zvláštní publikaci v r. 1972. V r. 1967 obhájil na Karlově univerzitě dizertační práci a získal titul doktora filozofie. V r. 1985 podal zlepšovací návrh ke způsobu uložení vexilogického materiálu v depozitářích. Publikoval řadu článků z historie československé vlajky a napsal knihu Československá státní a vojenská symbolika (viz Vexilogie č.85). V r. 1990 pracoval v komisích zabývajících se přípravou zákonů o státních symbolech. V současnosti je členem Heraldické komise ČNR.

Ing. Aleš Brožek

LIDÉ A ZEMĚ

Tento známý populárně zeměpisný časopis pokračuje v tradici a

opět uveřejňuje ve svém občasném vexilologickém sloupu nové státní vlajky. Finanční důvody a množství novinek vedly sice redakci k omezení palety publikovaných materiálů (jsou vypuštěny státní znaky a vlajky oblastí menších, než je stát nebo závislé území), přesto bylo uveřejněno 17 vyobrazení vlajek a jejich popisy. Najdete je v 10. a 12. čísle ročníku 1992 a ve 3. čísle ročníku 1993.

lm

NOVÉ VEXILOLOGICKÉ NOVINY

Řada firem zabývajících se výrobou vlajek a praporů vydává užitčnou literaturu, kterou ocení vexilologové. Kromě katalogů jsou to i zpravodaje a noviny. O periodiku *The Flag and Banner* kanadské firmy *Flag Shop* jsme již psali (Vexilologie č. 69, s. 1354). V tomto roce vyšlo 1. číslo novin vydávaných jihoafrickou firmou *Flag Industries Group*. Mají dvě strany formátu 29x42 cm a jmenují se *The Flag Times*. Na 2. straně přinášejí informaci o jihoafrické vexilologické společnosti, s níž si nás klub vyměnuje zpravodaje.

abr

SUMMARY

In the first article, R. Klimeš describes arms and flags of three islands areas (Orkney, Shetland, and Western Isles) of Scotland. His information comes mainly from letters sent to him from islands councils in 1991. V. Liščák then discusses symbols (national flower and national flag) used in the Republic of China on Taiwan. Historic data on the national flag and that of Kuomintang are based on a rare book in Chinese found in the Northwestern University Library in Evanston at Chicago. Next article deals with the history of symbols used by the Crimean Tatars since 1917. It shows not only the present national flag and arms adopted on 24 September 1992 but also their proposals and arms adopted on 24 September 1992 but also their proposals (Fig. 7 - 12). The regular section *New flags* brings the data on the flags of Khacasia, Marii El, Gornyi Karabakh, Cape Verde Islands, Yakutia, and Slovakia. The section *New arms* informs on the arms of Uzbekstan, Romania, and the Republic of Krajina.

Vytisknuto tohoto čísla Vexilologie sponzoroval Obvodní úřad Prahy 3 z humanitního fondu.

VEXILOLOGIE - zpravodaj Vexilologického klubu v Praze 3. Toto číslo připravil ing. Aleš Brožek za spolupráce mgr. P. Fojtika, J. Loudy, doc. dr. L. Muchy, CSc., a dr. Z. Svobody. Výtvarně spolupracovali A. N. Basov, mgr. P. Fojtík, R. Klimeš a M. V. Revníkcev.

Prosinec 1992

č. 87